

UHY A BRTNÍCI

„Rod Brtníků pocházel z Noutonic, odkud se v roce 1612 Martin Brtník přestěhoval na grunt č.5 a na krčmu s příslušenstvím do Blevic. Blevická hospoda pak dostala trvale jméno U primasů, protože Brtníkové zde byli od svých počátků jmenováni rychtáři. V roce 1770 se blevíckého statku ujal František Brtník a po jeho smrti syn Josef. Ten byl nejen příkladným hospodářem, ale také výtečným hudebníkem. Jeho pokračovateli byli tři synové – Antonín, Václav a František, všichni vzdělaní jak hospodářsky, tak hudebně. Významným blevíckým následníkem, byl syn Václav (1836 – 1908), který pokračoval v otcově koncertní činnosti a stal se organizátorem a donátorem vyhlášených blevíckých koncertů. Do historie vsi Uhy se ale zapsal jeho starší bratr Antonín.“ (volně podle O.Špecingera)

Antonín Brtník se narodil 27. března 1834 v Blevicích na Velvarsku. Školu vychodil v Kolči a ve čtrnácti letech jej rodiče dali na konzervatoř do Prahy.

O Brtnících z Blevic se tradovalo, že co Brtník, to muzikant a Antonín byl jedním z hudebně nejnadanějších Brtníků, jaké rod pamatoval. Na konzervatoři zůstal Antonín, přestože velmi dobře prospíval, jen jediný rok. Rodiče jej poslali do Litoměřic, aby se tu zdokonalil v němčině a potom, jak bylo tehdy zvykem, pomáhal doma otci v hospodářství. V roce 1853 vstoupil Antonín na první českou hospodářskou školu v Rabině. Tam, společně s dalšími chovanci sestavil školní kapelu a stal se jejím kapelníkem. Školu absolvoval s velmi dobrým prospěchem a po svém návratu domů zařídil otcovo hospo-

Hrobka rodu Brtníků na hřbitově v Chržíně.

dářství podle nejnovějších metod. Mimo jiné zavedl střídavé hospodářství a sázel řepu. Po návratu bratra Václava, který měl převzít otcovo hospodářství, odešel Antonín Brtník do služby v Dolních Beřkovicích na Lobkovicích panství, kde se velmi dobře uvedl a hospodářství zde zvelebil. I tam se zaměřil na řepářství a byl při stavbě zdejšího cukrovaru. Po dvou letech byl přeložen do Uher, kde v Budouku u Nitry organizoval hospodářství na panství hraběte Berenáiho. Po roce se vrátil a působil pak na panství Veithů v Liběchově a u pánů Švagrovských ve Vysoké u Příbrami. Po vystavění cukrovaru v Kralupech zavedl racionální hospodářství na pronajatých statcích cukrovaru v Hostině a Bukoli a po několika letech působil jako hospodářský správce v Domousicích u Jičína.

V roce 1876 si spolu s Václavem Schustrem pronajal dvůr v Uhách, který po osmi letech přešel do samostatného nájmu. Byl rolníkem v každém ohledu moderním a své bohaté zkušenosti předával dál v článcích českých odborných hospodářských časopisů, byl autorem Antonína Brtníka účetní knihy pro hospodáře a od roku 1882 vydavatelem Kapesních kalendářů hospodářských, zasílaných i Geringově nakladatelství v Chicagu. Byl dlouholetým členem ředitelství Ústřední hospodářské společnosti pro království České a členem řady odborných a dobročinných spolků. Známy byl také jako vynikající hudebník a hudební skladatel. Nejkrásnější chvíle prožil ve svém rodišti, kde se svým otcem, bratrem a bratrancem vytvořili po celém Podřipsku známé hudební kvarte-

to. Byl přítelem Antonína Dvořáka a spoluorganizátorem ve své době vyhlášených blevíckých koncertů, na kterých se představila celá škála tehdy slavných hudebníků, včetně mládežnického houslového virtuosa Jana Kubelíka. Antonín Brtník zemřel 7. října 1894 a slánské Světlo otisklo 19. října téhož roku jeho památce věnovanou obsáhlou „Nezabudku“, napsanou MUDr. Erazimem Vlasákem. Mimo již řečené se v ní píše:

„Nebylo vůbec hospodářské výstavy, na níž by nebyl vystavoval a ceny neoddržel; zde za chov koní a dobytka, tam za plodiny a jinde za práce literární. Na jubilejní výstavě obdržel nejvyšší cen z hejtmanství slánského za vystavený dobytek a plodiny.

Býval dlouholetým členem ředitelství Ústřední hospodářské společnosti pro království České a členem mnohých spolků odborných a dobročinných.

Pro svoji skromnou a milou povahu byl ode všech ctěn, i ti hospodářští dělníci na jeho statku zaměstnaní jej milovali pro jeho lidumilnost a lásku ke každému, kdo strádal a v potu tváře musil dobývat svůj chléb. Jeho šlechtnost a obětavost projevovала se při každé příležitosti.

Když 12. srpna 1881 vyhořelo Národní divadlo a český národ stál zdrcen nad pohromou, která stihla jeho nejkrásnější naději a vytoužený cíl tolikých tužeb, když drahocenný stánek lehl popelem, odbývaly se v Uhách dožínky. Když došla zpráva o této katastrofě, byla na podnět nájemce dvora uspořádána sbírka, na níž přispěli tehdy všichni na dvoře zaměstnaní dělníci, kteroužto sbírku doplnil nájemce velkostatku asi čtvrtinou na konečných 50 zlatých r.č...

Nelíboval si nikdy v planém povídání, nepropíjel v nesčetných nocích a po hospodách své zdraví, sedával za svým psacím stolem a buď komponoval nebo sestavoval hospodářské zkušenosti v poučný článek....

A nežil nadarmo!..“

Nájem dvora v Uhách po Antonínově smrti převzal syn Oldřich.

Oldřich Brtník se narodil 8. června 1865 v Blevicích. Obecnou školu vychodil v Kolči a ve Velvarech. Potom vystudoval nižší gymnasium na Malé Straně v Praze a hospodářskou školu v Chrudimi. Roku 1898 se oženil s dívkou ze selského rodu Anežkou, rozenou Lefflerovou ze Ptice, která mu v bezdětném manželství zůstala „vzácnou a nezapomenutelnou láskou, oporou v těžkých chvílích a zápasech života a jedinou jeho útěchou v letech dobrých i zlých“.

Oldřich pokračoval v novátorském hospodaření svého otce, založil v Uhách

Oldřich Brtník.

les, zvaný Brtníkův s bažantnicí. S povolením a za pomoci patronátního úřadu ve Zlonicích zrestauroval celou řadu zchátralých objektů statku a vystavěl tu dělnické byty. Zřídil při velkostatku dešťoměrnou stanici a 25 let přesně zaznamenával data a počet vodních srážek. Docílil pozoruhodných výsledků v chovu anglických a arabských koní, v chovu ušlechtilého bernsko-hanáckočeského dobytka a v řadě dalších chovů hospodářských zvířat, ryb a včelstev. Za

své hospodářské výsledky získal celou řadu ocenění na hospodářských výstavách v Čechách, na Moravě i v Evropě (Londýn, Vídeň, Berlín).

Oldřich Brtník byl donátorem a podporovatelem řady humanitních a společensky prospěšných akcí, přispěl například na postavení tělocvičny Sokola ve Velvarech částkou 6.000 korun. Zasedal v zastupitelstvu obce Uhy a byl funkcionářem řady dobročinných spolků a korporací. Po smrti své manželky ztratil zájem o hospodaření, předal velkostatek vzdálenému synovci Mildorfovi a z Uh se odstěhoval do Prahy – Sedlce. Ze své pozůstalosti odkázal stipendia pro studenty hospodářských škol a Národní galerii daroval unikátní sbírku obrazů, jejichž byl dlouholetým sběratelem. Oldřich Brtník zemřel 11. prosince 1942. Zůstala po něm útlá knížka Paměti rodu Brtníkova, knížka plná vyzrálé životní moudrosti. Je kapitolou jedné z dějinných epoch českého národního a hospodářského života na Velvarsku. Libor Dobner